

Teher alatt nő a pálma, vagy a verseny lovaknak való?

A verseny fogalmát már kisgyermekkorunktól fogva mindannyian ismerjük, mégis sok év múltán sem vagyunk képesek eldönteni, hogy igazából áldás vagy átok, hiszen a legtöbb esetben azt a végeredmény határozza meg, s a megmérettetés jóságáról a nyertes és a vesztes másként fog vélekedni.

A verseny a győztes számára áldás, mert sikerrel és megbecsüléssel ajándékozza meg.

A versenyre a vesztes átokként gondol, ugyanis az haragot, elégedetlenséget és rosszakarást szít benne.

Minden megmérettetés egyaránt rendelkezik fény- és árnyoldallal. Azt, hogy melyikből mennyi jut ki nekünk, befolyásolja a korunk, a verseny témája, a mezőny, a teljesítményünk és persze az eredmény.

Egy vetélkedő remek alkalom saját magunk bemutatására a kategóriánk világa előtt. Még ha nem is mondhatunk magunkénak kiemelkedő teljesítményt, felhívjuk a figyelmet a létezésünkre. A szakemberek, akik a zsűrik, bírók szerepét töltik be, megismernek bennünket. S ha felkelti figyelmüket kirívóan ügyes performanciánk, nyomot hagyunk bennük, megjegyeznek minket. Bár nem mindig csak a született tehetségeket és a tökéletes teljesítményeket keresik. Elég, hogy egy előzőleges bukás ellenére, egy fontos színpadi fellépés alatti hasra esés után, egy futam közben megtörtént balesetet követően felállunk, s újra megmutatjuk hozzáértésünket a világnak, ugyanis ezáltal hitelességet adunk kitartásunknak és alázatunknak, amely tulajdonságok fölöttébb fontosak nemcsak az élre töréshez, hanem az életben is.

Akármilyen helyezést érünk el a versenyzők rangsorában, tudásunk felmérésre kerül. Ezáltal felmérhetjük, igazából milyen fantasztikus eredmény nyújtására vagyunk képesek, ugyanis hiába edzünk, gyakorlunk, tanulunk órák hosszat napi szinten, csak a versenyhelyzet stressze rendelkezik elég erővel, hogy elrepítsen teljesítőképességünk felső határig. A tudásunkról szerzett tanúbizonyság nem csupán számunkra hasznos, hanem azok a szakemberek, akik hivatásként gondolnak az adott megmérettetés tematikájára, eldönthetik, érdemes-e figyelniük ránk, foglalkozniuk velünk. Példaként azonnal visszahangot verve jut eszembe, milyen szavakkal illetem minket bírálóink alig egy hete, amikor részt vettünk egy területi versenyen a néptáncgyűttesemmel. A seregszemle után a zsűri tagjai minden csoport produkciójáról elmondták véleményüket, kritikájukat. A mi értékelésünkkel az egyik első megjegyzés egy olyan mondat volt, ami az első szereplésünk óta oly sokszor elhangzott már: „Amikor a Csallóközi a színpadra lép, nyugodtan hátradőlhetünk a székünkben, mert tudjuk, hogy minden rendben lesz.”

Ha a stressz ereje sem képes kihozni belőlünk számottevő teljesítményt, az arra utal, nem érdekel minket eléggé az a témakör, amiben versenyzünk, s csak hosszú, fáradalmas úton leszünk képesek kiemelkedővé válni. Bár ilyen esetben nincs is értelme a sok gyakorlásnak, az egész csak szenvedés.

Minden megmérettetés győztese nyereségben részesül, legyen az egyszerűbb ajándék, továbbképzési lehetőség, bejutás egy magasabb szintű versenybe, vagy csak maga a részegítő dicsőség. Akik lemaradnak a dobogó legfelső fokáról, gyakran irigykednek. Tőlük különböznek az okosak, akik értékelni tudják a részvételt, mivel ők tisztában vannak vele, hogy a vetélkedés nemcsak a győzelemről szól, hanem az élmény- és tapasztalatszerzésről, a kapcsolatteremtésről is. Ha két ilyen ember -, akik ugyanúgy megbecsülik a veszteséget, mint a diadalt - egymásra talál, barátság alakulhat ki köztük, s ők egymást segítve fognak felkapaszkodni a ranglétrán. Pont ezért ők azok, akik elég érettek ahhoz, hogy együttműködéssel elérjék céljukat, s akár életre szóló barátságot kötve a mezőny élére álljanak.

Sajnos, a szomorúbb kategóriába sorolható versenyzők már a megmérettetés kezdete előtt kételkedő, ellenséges pillantásokat intéznek egymás felé. Ők az első perctől fogva

mindenkire a dicsőségüket veszélyeztető riválisként tekintenek. Az eredményhirdetés után pedig az ellenfél válik hibáztatottá a bukásukért.

Véleményem szerint minél idősebbek vagyunk, annál kisebb az esélye, hogy így fogunk gondolni a vetélytársainkra. A kisgyermek számára a győzelem a fontos, s ők még nem elég fejlettek a tény tudatosításához, miszerint együtt sokkal többre képesek. Az ő gondolkodásuk szerint, ha egyedül képtelenek kitűnni a többiek közül, az az ő hibájuk nem lehet, viszont az ellenfélé igen, s így a barát egyik pillanatról a másikra már nemcsak vetélytárs lesz, hanem ellenség is. Egy a szerencse: a kisgyermek veszekedései a legtöbb esetben csupán pár percig, óráig tartanak.

Erősíti az együttműködő képességünket, ha csapatban indulunk egy versenyen. A sok edzés, próba, tanóra és közös erővel megoldott probléma összekovácsolja a csoportokat, így a tűzoltótestületek, futballcsapatok, zenekarok, színtársulatok és táncscsoportok hamar fogadott családokká válnak.

Viszont, ha a győzelem elvész, és a csapat összetartása túl gyenge, a tagok egymás ellen fordulhatnak, s a hibákért, a vereségért a társukat okolhatják.

Én magam még sosem voltam része ilyen egyesületnek, viszont fűltanú szerepét már játszottam, mikor egy megmérettetésen végighallgattuk, ahogy hat ember a csoportjuk hetedik tagját szidja a tűztámadás alatt szerzett hatalmas idővesztéséért. Igaz, benne volt a hibáztatott keze a dologban, mégsem egyedül miatta nem érték el a várt eredményt. Mindössze azért kapta ő a szidalmat, mert a társai megtagadták a ballépésük bevallását. Sokkal könnyebbnek látták a legkisebben kitölteni csalódottságukat.

A maximalisták úgy keresik a tökéletességet a munkájukban, ahogy a tengerészek kergetik a szirének énekét. Az első vetélkedővel belekerülnek egy olyan szélvihar körforgásába, amiből másokkal ellentétben ők már képtelenek kiszállni. Őket az első hely megszerzése sem fogja kielégíteni.

A verseny átka azon lelkekre súlyt le a legkegyetlenebbül, akikben vesztesre állás esetén a becsvágy felébreszti a gonoszt, s csalásra kényszeríti őket. Egyesek vissza tudják fogni magukat, megállj parancsolnak a bűnre csaló hatalomnak, azonban nem mindenki ilyen becsületes. Efféle tisztességgel rendelkező embert elvéve találni, elvégre az elmúlt év pandémiája lehetőséget adott a bennünk, diákokban szunnyadó ördögnek, hogy meggyőzzön minket a szélhámosság helyességéről. A járvány nemcsak az elhalálozások, megbetegedések, munkanélküliek, csődbe ment vállalkozások, hanem a csalók számát is növelte, mivel kevesen akadtunk, akik a lustaság és a becstelenség helyett a munkát választották.

A vetélkedés kiskorunktól kezdve feltűnik az életünkben: a játékként emlegetett, gyermeteg játszmák győztese és vesztese közt összetűzések akadhatnak.

Eleinte csak tudatosan versengünk: közös megegyezés alapján megszervezett megmérettetéseken veszünk részt, amik alatt tanúbizonyságot tehetünk okosságunkról, ügyességünkről. Igaz, az ilyen játékokat fiatal korban mindannyian komolyabban veszünk, de a mámorító győzelmet a kiskamaszok áhítják a legnagyobb vágyakozással. Nem ritka eset, hogy testnevelés után az öltözőben verekedés születik a fiúk közt, mikor egy elvesztett mérkőzés után a csapattagok vádaskodásba kezdenek, mert képtelenek eldönteni, ki miatt csúszott ki a kezükből a kívánt eredmény.

Ahogy telik az idő, úgy válunk a hétköznapi versenylovaivá. Bizonyítani akarunk másoknak és magunknak. Szükségét érezzük, hogy megmutassuk, mire vagyunk képesek és hogy mi vagyunk a legjobbak. Így állandóan rivalizálunk, tökéletesek szeretnénk lenni mindenben. Arra vágyunk, hogy mi öltözködjünk a legdivatosabban az osztálytársaink közt, mi érzük el a legtöbb pontot a dolgozatokban, minket dicsérjenek meg a legtöbbször a pedagógusaink, a mi cégünk keresse meg a legtöbb nyereséget, a mi iskolánkba adják le jelentkezésüket a legtehetségesebb diákok. Mindannyian arra a képzeletbeli aranymedálra vágyunk.

Hiába próbálunk különbözni másoktól, nyújtani csak azt, amink van, tudat alatt becsaljuk magunkat az áldások és átkok, a diadal és a kudarc útvesztőjébe, s versengeni fogunk: már csak azért is, mert a szüleink, a tanáraink, a világ ezt várja el tőlünk.